

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/102171>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

‘Rubberen Rutte’ op de knieën voor de Spaanse maffia?

‘Ach ja, het is campagnetijd...’

Het debat over de uitkomsten van de Europese top, 5 juli 2012

Johan van Merriënboer

Op 27 juni 2012 debatteerde de Tweede Kamer over de agenda van de Europese top van de twee daaropvolgende dagen. Spaanse banken verkeerden op dat moment in grote financiële moeilijkheden: miljardentekorten in combinatie met een torenhoge rente. De Spaanse regering dreigde de staatsschuld niet meer te kunnen financieren en moest dringend geholpen worden. Deze situatie vormde een acuut gevaar – alweer – voor de stabiliteit van de eurozone.

V.l.n.r. CDA-fractievoorzitter Sybrand van Haersma Buma, GroenLinks-fractievoorzitter Jolande Sap, PVDD-fractievoorzitter Marianne Thieme, ChristenUnie-fractievoorzitter Arie Slob, SP-Kamerlid Harry van Bommel, D66-fractievoorzitter Alexander Pechtold, VVD-fractievoorzitter Stef Blok, Kamervoorzitter Gerdi Verbeet (op de rug), PVDA-fractievoorzitter Diederik Samsom en PVV-fractievoorzitter Geert Wilders, voorafgaande aan het debat over de resultaten van de Europese Top, 5 juli 2012

[Foto: ANP – Pierre Crom]

Premier Rutte stelde op 27 juni dat de Zuid-Europese banken eerst hun rommel moeten opruimen en dat Nederland zich niet in een Europese bankenunie zou laten rommelen. Hij reageerde daarmee op een motie-Samsom (PVDA), mede-ondertekend door de fractieleiders van CDA, D66 en GroenLinks, waarin de regering werd verzocht te pleiten 'voor sterk Europees banktoezicht, solide beleid bij banken, meer financiële buffers in kas bij banken, teneinde te komen tot een bankenunie, met een Europees depositogarantiestelsel en een resolutiefonds als sluitstuk'.¹ De minister-president was terughoudend over de toekomstige bevoegdheden van Europa en wilde niets weten van soevereiniteitsoverdracht.

Twee dagen later bereikte de Eurotop na dertien uur vergaderen een compromis dat verder ging dan de meeste waarnemers, inclusief kabinet en Kamer, hadden verwacht. De eerste stap op weg naar een bankenunie leek te zijn gezet, en Rutte had daarmee ingestemd! Bij het Kamerdebat over het *ESM*-Verdrag² – de regeling van het permanente Europese noodfonds – had de minister-president nog gezegd niets te voelen voor directe steun aan *banken* vanuit het fonds. Op de top hadden de regeringsleiders daartoe wél besloten, hoewel het verdrag alleen sprak van rechtstreekse steun aan *lidstaten*. Een grote stap dus.

De politieke verhoudingen in de Kamer ten tijde van het debat werden mede bepaald door het Kunduz- of Lenteakkoord tussen de fracties van VVD, CDA, D66, GroenLinks en ChristenUnie. Maar onder invloed van de verkiezingscampagne was dat gelegenheidspact flink aan het afbrokkelen. Het debat stond ook onder enorme tijdsdruk. Het werd gehouden op de laatste dag voor het zomerreces, een dag tjokvol met stemmingen – onder meer over een aantal voorstellen uit het 'Kunduz-akkoord'. De vergadering startte om negen uur 's ochtends. Gevreesd werd dat de agenda pas na half vier 's nachts zou zijn afgewerkt. Voorzitter Verbeet drong regelmatig aan af te zien van interrupties, overbodige stemmingen en moties.

Aan de orde is het debat over de uitkomsten van de Europese top³

De heer **Pechtold** (D66): [...] Precies een week geleden vond de negentiende Europese top plaats sinds de Griekse crisis. Het was een top die nu eens niet teleurstelde. Er zijn kleine stappen gezet naar Europees toezicht op banken en de leiders van de Europese Unie hebben het plan van Van Rompuy⁴ omarmd. Er zal nog worden gewerkt aan een krachtiger Europa en aan Europese vergezichten. [...]

Ondanks de houding van dit kabinet zijn noodzakelijke stappen gezet. Het is een gemiste kans dat premier Rutte nog steeds achter de feiten aan loopt. Hoe denkt hij dan ooit Nederlanders mee te krijgen in zijn verhaal? Waarom loopt hij niet voor de troepen uit? Waarom toont hij geen leiderschap? [...] Ik zeg: aan de slag en nu vooruit!⁵

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): [...] In het voorbijgaan zei ik nog even tegen de heer Pechtold: samen kunnen we meer!⁶ Nederland kan niet zonder Europa voor onze banen, onze gezinnen en onze samenleving. De uitkomsten van de eurotop geven hoop voor Nederland, hoop op een uitweg uit de crisis. Het besef dat wij samen uit de crisis moeten komen, heeft gewonnen. Er zijn grote stappen gezet naar een houdbaarder financieel stelsel in Europa.

Allereerst is het belangrijk dat er een sterker banktoezicht is afgesproken. Van belang is dat dit ook snel wordt ingevoerd. Er is echter meer afgesproken. Banken zullen rechtstreeks

steun gaan krijgen uit het ESM. Dit is een afspraak die, mits hij goed wordt uitgevoerd, het financieel stelsel en de bankensector sterker kan maken. [...]

De heer **Slob** (ChristenUnie): [...] Nog geen maand geleden heeft de minister van Financiën echt gewaarschuwd voor het direct verlenen van steun vanuit het noodfonds aan banken. Want, zo waarschuwde hij, dan leg je de risico's van die banken direct bij de Nederlandse belastingbetaler neer. Wat vindt de heer Buma van deze uitspraak, ook in het licht van het genomen besluit?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): [...] Zelf vind ik dit een noodzakelijke stap. Ik vind het een veel grotere stap dan wij ons allen hadden kunnen indenken tijdens het debat van vorige week.

De heer **Slob** (ChristenUnie): [...] Als banken in de problemen komen, bijvoorbeeld Spaanse banken, worden de risico's rechtstreeks bij de Nederlandse belastingbetaler neergelegd en kan er geen enkele druk op lidstaten worden uitgeoefend om hun zaakjes gewoon op orde te brengen. Ik vind het onbegrijpelijk. Maar goed, het is uw keuze.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Ik vind het onbegrijpelijk dat de heer Slob zo kritisch en bijna eurosceptisch is op dit punt. Het is namelijk essentieel dat banken overeind blijven, omdat de schade voor de Nederlandse belastingbetaler dramatisch veel groter is als de landen instorten. Ik heb niks met die banken, maar ik heb alles met onze belastingbetaler. Het kan op een gegeven moment nodig zijn dat wij voorkomen dat landen als Spanje en Italië, waar wij met miljarden in zitten, omvallen, doordat wij hun banken steunen. [...]

Mevrouw **Thieme** (PVDD): Ik vind het nogal wat dat je meteen als een euroscepticus wordt neergezet als je zegt dat je als land in tijden van crisis controle wilt blijven houden. Dan word je weggezet als eurosceptisch, dan hou je niet van Europa. Daar heb ik echt moeite mee. [...]

Ik wil weten waar de oogkleppen van de CDA-fractie maar ook van de PVDA-fractie en andere europositieven vandaan komen waardoor zij denken dat wij de eurocrisis alleen kunnen oplossen door meer soevereiniteit af te geven aan Brussel. Waarom is er geen oog voor andere plannen?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Wat is dit een merkwaardige interruptie! Natuurlijk heb ik oog voor andere plannen. Ik steun ieder beter plan, maar tot nu toe heb ik geen beter plan gehoord.

Mevrouw **Thieme** (PVDD): [...] Ik constateer dat er volgens het CDA maar één oplossing is, namelijk een politieke unie. De heer Van Haersma Buma is zo blind voor andere oplossingen dat hij daar geen oog voor heeft. Daarmee helpt hij Nederland en ook de andere landen juist verder de misère in. Dat heeft helemaal niets te maken met het echt oplossen van de Europese crisis; het gaat om het verwezenlijken van de droom van de Verenigde Staten van Europa.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): ‘Verenigde Staten van Europa’ is een term die mevrouw Thieme roept. Ik zeg voortdurend dat dit niet het doel is waarnaar wij moeten streven. Wij

moeten onafhankelijke staten blijven. Wij moeten wel erkennen dat wij samen in een Europese economische gemeenschap zitten die de wereld aan moet kunnen. [...]

De heer **Blok** (vvd): Toen vrijdag de uitkomst van de Europese top bekend werd, reageerde de heer Buma nogal verwijtend richting de premier. Het is campagnetijd, dus dat begrijp ik wel. De kern van wat hij zei, was dat de premier in de kopgroep hoort plaats te nemen. [...] Welke vervolgstappen in Europa, anders dan die de Noord-Europese groep wil – dus een strenger banktoezicht, een strenger begrotingstoezicht, een betere interne markt, waarmee we het allemaal eens zijn – wil het cda nu zetten in de richting van een verenigd Europa?

De heer **Van Haersma Buma** (cda): Ik wil dus niet naar een verenigd Europa in de zin van een federatie; dat maakt u ervan. Ach ja, het is campagnetijd...

De heer **Blok** (vvd): Ik vraag u naar uw beeld. Nogmaals, u spreekt het kabinet aan op een gebrek aan een beeld, dus dan is het logisch dat u daar een alternatief naast zet.

De heer **Van Haersma Buma** (cda): [...] U kunt mij verwijten dat ik geen vergezichten heb, maar de premier zei van tevoren dat hij geen vergezichten wil en voert ze daarna uit. Ik vind dat prima, maar denk van tevoren na over waar je wilt komen. Uiteindelijk is dat een bankenunie, maar met de mitsen die daarbij horen; wat dat betreft herken ik mij in wat de premier zei.

De heer **Blok** (vvd): Wij constateren samen dat ook het cda geen idee heeft waar Europa heen moet.

De heer **Van Haersma Buma** (cda): Ik wel, naar een bankenunie bijvoorbeeld. Met deze top zijn we daar veel verder naartoe gegaan dan wij met zijn allen van tevoren ooit hadden kunnen verzinnen. En dat is maar goed ook!

De heer **Wilders** (pvv): Voorzitter. De landen in het zuiden hebben er niet alleen een puinhoop van gemaakt, ze hebben niet alleen gepotverteerd met ons geld, ze hebben niet alleen ons belogen en bedrogen met valse begrotingscijfers, maar – alsof dat nog niet allemaal genoeg is – ze wagen het ook nog eens om ons te chanteren met maffiapraktijken. Tijdens de top van vorige week hebben Spanje en Italië, zo lezen we, alles geblokkeerd totdat ze de zekerheid hadden dat wij hun banken zouden gaan spekken. [...] Tot onze grote spijt en tot zijn eigen schande gaf de minister-president toe aan deze maffiapraktijken. Slaafs ging de premier op zijn knieën voor de Italiaanse en de Spaanse maffia. [...]

De heer **Samsom** (pvda): [...] Ik wil de premier en zijn collega-regeringsleiders een compliment maken, want ditmaal lijkt het resultaat van de top inderdaad iets meer te zijn dan de eerder vertoonde paniekerige ruk aan het stuur waarmee die afgrond dan nog maar net wordt vermeden. Ditmaal lijken er concrete stappen gezet richting een nieuw Europa. [...]

In de verklaring staat: wij herhalen dat wij vastbesloten zijn om te doen wat nodig is om de stabiliteit van de eurozone te garanderen. [...] Maar de rolkoffers van de regeringsleiders

waren nog niet ingepakt, de sleutels van de hotels nog niet ingeleverd, of het vertrouwen in dat commitment werd alweer onderuit gehaald door politici die de gemaakte afspraken voor eigen electorale consumptie thuis bijbuigen. [...]

Ik doe een dringend beroep op de premier: als hij dan niet wil leiden in Europa, als hij zelfs niet wil volgen in Europa, laat hij dan in ieder geval aan de kant gaan om de toekomst een kans te geven.

De heer **Van Bommel** (SP):⁷ [...] Zien wij in Griekenland niet juist dat de Brusselse dictaten tot grote sociale en politieke onrust leiden? Heeft deze top die koers losgelaten? Nee, helaas niet. Het vergezicht van EU-president Van Rompuy waarvoor nu ook door de premier groen licht is gegeven, is een routekaart regelrecht in de richting van een Europese superstaat, waarmee wederom meer controle over ons economisch en begrotingsbeleid in handen wordt gelegd van ongekozen anonieme bureaucraten. [...]

De heer **Blok** (VVD): [...] Vorige week⁸ heb ik namens de VVD aangegeven dat wij vinden dat er terreinen zijn waarop Europa beter moet werken, zoals de interne markt en het Europees toezicht op banken. [...] Ik heb ook aangegeven welke stappen wij niet willen zetten. Wij willen niet naar een politieke unie. Ik begrijp uit de brief van het kabinet dat de plannen van Van Rompuy wel besproken zijn, maar op de lange baan gaan. [...] Ik ben ook blij dat op deze top niet besloten is om over te gaan tot een bankenunie. Graag krijg ik daarvan een bevestiging van de premier. Een bankenunie betekent op dit moment, met banken die nog vol gevaarlijke leningen aan de vastgoedsector zitten en met de staatsobligaties van Zuid-Europese landen in de problemen, dat Nederland uiteindelijk garant staat voor landen die ernstig in de problemen zitten. Deze landen en hun banken zullen eerst zelf schoon schip moeten maken onder streng Europees toezicht. [...]

De heer **Pechtold** (D66): Net als vorige week horen wij ook vandaag weer van de VVD wat er allemaal niet mag gebeuren; dat is in elk geval consequent. Wij horen dit ook elke keer van de premier. Ik zou graag weten hoe collega Blok terugkijkt op de uitspraak die premier Rutte op 23 mei, toch niet heel lang geleden, heeft gedaan: 'Ik voel ook niks voor het invoeren van de mogelijkheid om rechtstreeks uit de EFSF⁹ of het ESM banken te herkapitaliseren. Dat moet volgens mij altijd via de hoofdstad lopen.' [...] Kunnen banken op dit moment, na de top van afgelopen week, nu zonder tussenkomst van de overheid direct via het ESM gered worden? [...]

De heer **Blok** (VVD): Dat hangt helemaal af van de afspraken die de komende maanden gemaakt worden over dat banktoezicht. Dat is echt mijn grote probleem met de insteek van D66. D66 zegt van tevoren dat er sowieso een bankenunie en een politieke unie moeten komen. [...]

Na het einde van de top was er de nodige kritiek. Zo nu en dan waren er ook persoonlijke aanvallen van partijen die graag wegdromen bij het idee van een verenigd Europa. Ik zei het al: het is campagnetijd. Zowel de vorige week als vandaag heb ik bij D66 en CDA doorgevraagd waar deze partijen precies heen willen. De heer Pechtold geeft steeds nadrukkelijk aan dat hij naar een politieke unie streeft. Dat is vreemd voor een liberaal. Nog geen 10% van het Europees

Parlement is liberaal.¹⁰ Er is echt geen betere manier om liberale principes te verkwanselen dan door meer macht aan de Europese Unie en het Europees Parlement over te dragen. [...]

Er zijn in Europa twee landen waarin euthanasie wettelijk geregeld is. Wat, denkt de heer Pechtold, is de uitkomst als in zijn politieke unie gestemd mag worden over euthanasie? [...] Er zijn in Europa zes landen waar het homohuwelijk erkend wordt en vier landen waar het verboden is in de Grondwet. Wat denkt de liberaal Pechtold dat er met het homohuwelijk gebeurt in een politieke unie waarin bij meerderheid mag worden besloten?

De heer **Pechtold** (D66): De heer Blok daagt mij uit. Het is een van de verworvenheden van Europa dat steeds meer landen het gidsland Nederland volgen. Kijk eens naar de Amerikanen. Staat voor staat wordt het homohuwelijk mogelijk gemaakt, ondanks een federale regering. Er is heel veel mogelijk voor 450 miljoen Europeanen aan gelijke rechten. Je kunt de Hongaren inderdaad wijzen op hun idiote grondwet. Je kunt de vorige premier van Italië verwijten dat hij de media in één hand had. Dat zijn verworvenheden van Europa. Nee, het is de heer Blok die zich hier achter zijn falende premier verschuilt, die keer op keer in Europa achter de agenda aanloopt. Het is de heer Blok die probeert met jij-bakken en doembeelden van andere partijen het falen van de eigen premier week in week uit toe te dekken. Mijnheer Blok, het was uw premier die niet wilde instemmen, het was uw premier die geen vergezichten wilde, het was uw premier die langzaam Nederland in Europa isoleert. Het was uw premier die met zijn kabinet Nederland reputatieschade heeft aangedaan door inderdaad over fundamentele onderwerpen zaken te doen met de SGP, die zaken ontransparant heeft weggegeven. In mijn Europa gaan wij dat soort waardes juist centraal stellen en zijn wij als liberalen niet bang dat wij er misschien nu nog geen meerderheid voor hebben. Wij zorgen ervoor dat daarvoor dadelijk met één liberaal-democratische lijst wél de ruimte ontstaat. Dat zijn vergezichten, dat is zorgen dat je een agenda hebt, en niet een premier die dag in dag uit achter de feiten aan struikelt. [...]

De heer **Blok** (VVD): [...] Mijnheer Pechtold, wij zullen weggestemd worden over het homohuwelijk en de euthanasie. En wij zullen ook weggestemd worden over de financiële degelijkheid. Het is een keuze die D66 mag maken, maar de VVD maakt die keuze niet. Dat PVDA en CDA kiezen voor meer Europese invloed is logischer dan voor D66. Socialisten en christendemocraten zijn in andere Europese landen veel groter dan in Nederland. Dus wat CDA en PVDA hier aan invloed verliezen, hopen ze via Europa weer terug te krijgen. [...]

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Ach ja, het is campagnetijd. Dan kom ik toch nog even terug op wat de heer Blok eerder zei. Is in zijn beeld wel afgesproken dat er rechtstreekse steun aan banken komt, of niet? [...]

De heer **Blok** (VVD): Als de voorwaarden goed zijn, dan is het mogelijk om banken te steunen. [...]

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Helemaal mee eens. Maar zeg dat dan ook, zeg dan dat we nu gaan werken aan goede voorwaarden en dan banken steunen. Als de voorwaarden niet goed zijn, dan gebeurt dat natuurlijk niet. Dat is logisch: het is ja, mits. Maar u probeert er gewoon onderuit te komen. Ja, het is campagnetijd, maar vertel wel het hele verhaal. [...]

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Even om te checken of het helemaal duidelijk is. De heer Blok erkent hier nu dus dat de premier op de Eurotop heeft ingestemd met twee stappen. Ten eerste: er moet goed Europees banktoezicht komen. Ten tweede: als dat banktoezicht er is, kan het noodfonds banken direct gaan herkapitaliseren.

De heer **Blok** (vvd): Ja, maar stap twee kan er dus niet komen als stap een niet goed is.

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): Dat begrijp ik goed. Dan zou ik de heer Blok willen voorhouden dat de premier de vorige week in het debat er nog een belangrijke tussenstap aan toevoegde. Toen zei hij: eerst moet er Europees banktoezicht zijn, vervolgens moeten die Zuid-Europese landen hun eigen rommel in de banken opruimen en dan ga ik eventueel die volgende stap zetten van directe herkapitalisatie en verdere stappen naar een bankenunie. Mijn vraag aan de heer Blok is wat er met die rommel is gebeurd.

De heer **Blok** (vvd): Dat lijkt mij nu een van de cruciale vragen in het uitwerken van het banktoezicht. Inderdaad, hoe wordt er omgegaan met de rommel? [...] Volgens mij is nu juist bij toezicht een aantal cruciale vragen aan de orde. Hoe waardeer je de rommel, de activa? Wie gaan er eigenlijk de prijs betalen? Zijn dat de aandeelhouders, wat mij op zichzelf logisch lijkt? Dat zijn nu precies de afspraken die ik uitgewerkt hier op tafel wil hebben voordat we ja of nee zeggen tegen de vervolgstappen. [...]

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): De heer Blok gaat hier iets te gemakkelijk omheen. [...] Het is niet zo dat we kunnen zeggen: die rommel is aan hen en we kijken wel naar het herkapitaliseren. Natuurlijk is er rommel en daarvoor is die herkapitalisatie want anders hoeft het niet. Heb dan het lef om tegen de premier te zeggen: u bent te ver gegaan met uw stappen. [...]

De heer **Blok** (vvd): CDA, PVDA, D66 en GroenLinks willen hoe dan ook dat Nederland in de kopgroep zit. Waar die kopgroep heen rijdt, kunnen ze ook in dit debat niet scherp aangeven. Het kan ze misschien ook niet zoveel schelen, als ze maar vrienden blijven met andere Europese landen. Maar politici in andere Europese landen komen wel degelijk op voor de belangen van hun eigen land. Die vinden het prima als de Nederlanders lekker voorop rijden in zo'n kopgroep. Die houden hen dan lekker uit de wind, zodat ze zich minder behoeven in te spannen.

De heer **Pechtold** (D66): Je moet wel lef hebben om als fractievoorzitter van de vvd met een premier die leiding geeft aan een demissionair minderheidskabinet te zeggen: die gekkies daar bij het CDA, D66, GroenLinks en de PVDA zitten fout. [...]

Dat gestrekte been kon u zich veroorloven toen u die club nog had die u net naar 76 zetels tilde. Ik zou nu gewoon eens kijken waar u meerderheden voor die wankelende positie van uw premier zou moeten vinden. [...]

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): [...] Ik heb in Europa eens wat navraag gedaan over hoe de Nederlandse opstelling daar valt en hoe de opstelling van onze premier wordt geobserveerd en beleefd. Wat kreeg ik terug? Als eerste antwoord kreeg ik terug: wie is Rutte? Dat zegt eigenlijk al genoeg. Als werd gezegd dat hij de premier van Nederland is, was de reactie: o, is

dat de premier van Nederland? Degenen op het Europese toneel die wisten wie premier Rutte is, zeiden: bij ons staat hij bekend – en zo noemen Nederlandse journalisten in Brussel hem ook – als ‘rubberen Rutte’. [...]

Minister **Rutte**: Voorzitter. Laat ik beginnen met het wegnemen van een paar misverstanden. Ten aanzien van het opkopen in de primaire of secundaire markten zijn er geen nieuwe besluiten genomen afgelopen donderdag en vrijdag. [...]

Het tweede misverstand is dat het rapport van de heer Van Rompuy zou zijn omarmd. [...] In het verslag staat letterlijk – ik heb erop aangedrongen om het zo op te schrijven – dat er veel opmerkingen zijn gemaakt die verschillende kanten opgaan, en dat de 27 lidstaten nu ook eigenaarschap nemen over het proces.

Het derde misverstand dat ik wil wegnemen, is dat er geen vetorecht zou zijn bij het al dan niet toekennen van de mogelijkheid dat het ESM rechtstreeks kapitaliseert en dat er geen veto-recht zou zijn bij het inzetten van het instrument. In beide gevallen is er volledig vetorecht. [...]

De heer **Wilders** (PVV): Dat is goed nieuws, maar dat laat onverlet dat alles in strijd is met het verdrag. Ik zou graag willen dat de minister-president daarop ingaat. Artikel 12 van het verdrag – met of zonder unanimiteit – zegt dat alleen steun kan worden gegeven aan ESM-leden en niet aan banken. [...]

Minister **Rutte**: Mag ik een afspraak maken met de heer Wilders en de andere Kamerleden? Materieel zou het namelijk niet moeten uitmaken. Als besloten zou worden, in lijn met de conclusies van de Europese Raad en later ook in de uitwerking, om die mogelijkheid toe te kennen, dan moet dat niet alleen door het kabinet besloten worden – al dan niet met een verdragswijziging – maar ook met goedkeuring van zowel de Tweede als de Eerste Kamer der Staten-Generaal. [...]

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Eén ding vind ik wel van belang. De minister-president geeft nu wel duidelijk toe dat hierbij sprake is van een nieuw instrument met betrekking tot de bankensteun?

Minister **Rutte**: Ja, dat is inderdaad een instrument dat onder het huidige ESM niet bestaat.

[...] Uiteindelijk is het mogelijk gebleken om een aantal vliegen in één klap te slaan. Namelijk, de wens van Nederland om Europees banktoezicht, sneller dan wij hoopten, in te kunnen voeren, onder druk van de problemen in Spanje. [...] Het moet in lijn zijn met allerlei regels op het gebied van staatssteun. Er moet heel precies gekeken worden naar wat het betekent voor de instituties. Er moet een memorandum of understanding zijn. Er moet gekeken worden naar sector-specifieke elementen, maar ook naar elementen in de gehele economie die een rol spelen in het programma. Dat moet allemaal door de ministers van Financiën worden uitgewerkt. [...]

Mevrouw **Sap** (GroenLinks): In de verklaring van de Europese regeringsleiders staat eigenlijk maar één conditionaliteit: er moet eerst een enkelvoudig Europees banktoezicht zijn en dan kan de stap gezet worden waarin het noodfonds de banken direct gaat herkapitaliseren. De premier voegt er nu van alles aan toe, maar in de verklaring staat het heel simpel: eerst

Europees banktoezicht en dan de stap waarin het Europees noodfonds direct banken kan herkapitaliseren.

Minister **Rutte**: Ik las daarnet letterlijk op wat er in de verklaring van de Eurozonetop staat, namelijk dat het onder die condities moet plaatsvinden. [...]

De heer **Pechtold** (D66): [...] We komen er wel met dat Europa. Als je maar een vergezicht hebt, dan weet je ook welke stappen je moet zetten. Soms is dat voor sommigen nog een verrassing. Deze premier is denk ik een van de eersten die zich daarin laat verrassen. [...]

Maar nu een aantal partijen toch de behoefte heeft om te memoreren dat er wel degelijk een draai is gemaakt door de Nederlandse regering ten aanzien van banken heb ik de volgende motie, want dat is wat de Nederlandse premier dan ook maar kan meenemen in de verdere uitwerking.

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
spreekt haar steun uit voor het genomen besluit dat ‘wanneer er een doelmatig enkelvoudig toezichtmechanisme, waarbij ook de ECB is betrokken, voor de banken in de eurozone wordt ingevoerd, het ESM op grond van een reguliere beslissing de mogelijkheid kan hebben banken rechtstreeks te herkapitaliseren’, zoals verwoord in de verklaring van de top van de eurozone op 29 juni 2012,
en gaat over tot de orde van de dag.

[...]

Minister **Rutte**: De motie van de heer Pechtold op stuk nr. 660 is ondersteuning van beleid, mits we ook de letterlijke tekst gebruiken van de conclusies van de Europese Raad. Dan moeten we dus de Engelse tekst gebruiken. Dat heeft te maken met het woord ‘effective’ en ‘could’ ten opzichte van ‘kan’. Dat zijn verschillende termen. Ik ga uit van de Engelse tekst en van het gehele besluit, dus inclusief ‘this would rely on appropriate conditionality’ et cetera. Dat hele eerste bolletje van de besluitvorming moet erbij. Pas dan kan ik het zien als ondersteuning van beleid. Als we in de tekst gaan shoppen, moet ik de motie ontraden. Ik neem echter aan dat de heer Pechtold de motie zo niet bedoeld heeft.

De heer **Pechtold** (D66): Dit gekrabbel is weer veelzeggend. [...] Ik heb wel een beetje moeite met een premier die tot op het laatste moment, tot in de laatste termijn probeert weg te kruipen bij een zin die gewoon begint met een hoofdletter en eindigt met een punt. Het is een zin uit een verklaring die letterlijk zo kan gelden. Ik hoef niet allerlei disclaimers daaromheen te noemen. Of zit de tekst waarmee de premier heeft ingestemd, hem toch een beetje als een graat in de keel?

Minister **Rutte**: Deze historicus en deze kunsthistoricus die met elkaar in debat zijn, zouden er goed aan doen om het hele besluit op te nemen, als de Kamer zo expliciet wordt gevraagd om zich uit te spreken voor een van de conclusies van een top van de eurozonelanden. Ik vraag de heer Pechtold niet om de motie opnieuw in te dienen. Ik vraag hem alleen of hij bedoelt dat

de Kamer haar steun moet uitspreken voor alles wat onder het eerste bolletje valt, inclusief conditionaliteiten. Het klopt niet als het alleen om die ene zin gaat. De heer Pechtold is een slim mannetje. Ik zie hem met zo'n blik kijken alsof hij merkt dat ik hem doorheb. [...]

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): We stemmen wel en we zien het wel, maar het verbaast mij dat een premier terugkomt uit Brussel en doodsbang is om aan de gemaakte afspraken te worden gehouden. Dat is voor mij nieuw.

Minister **Rutte**: Ik wil graag aan de afspraak gehouden worden, maar dan moet het wel echt de afspraak zijn. Deze zin in isolatie is geen faire weergave van het besluit. [...] Dan ontraad ik de motie. [...]

In stemming komt de gewijzigde motie-Pechtold c.s. [...]

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVDA, GroenLinks, D66 en het CDA voor deze gewijzigde motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Noten

- 1 *HTK 2011-2012*, p. 101-5-75.
- 2 Geen echt 'Europees', maar een intergouvernamenteel verdrag waarbij het Europees Parlement buitenspel staat en een relatief grote controlerende rol is weggelegd voor Eerste en Tweede Kamer. De Tweede Kamer debatteerde daarover op 23 mei 2012.
- 3 Op basis van het ongecorrigeerde verslag, <www.tweedekamer.nl/kamerstukken/verslagen/verslag.jsp?vj=2011-2012&nr=105> [geraadpleegd op 31 augustus 2012]. (De officiële *Handelingen* waren op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.)
- 4 Op 26 juni presenteerden Commissievoorzitter Barroso, Raadsvoorzitter Van Rompuy, eurogroepvoorzitter Juncker en ECB-voorzitter Draghi een tienjarenplan voor verdergaande integratie op financieel, economisch en begrotingsgebied, *Towards a Genuine Economic and Monetary Union*, <http://consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131201.pdf> [geraadpleegd op 31 augustus 2012].
- 5 *En nu vooruit* is de titel van het verkiezingsprogramma 2012-2017 van D66.
- 6 *Samen kunnen we meer* is de naam van het verkiezingsprogramma van het CDA.
- 7 Van Bommel verving SP-fractievoorzitter Roemer, die wel op de presentielijst stond maar een gedeelte van de dag verstek moest laten gaan vanwege privéomstandigheden.
- 8 Bij het debat over de agenda van de Europese top op 27 juni 2012, *HTK 2011-2012*, 101-5-31 t/m 81.
- 9 De Europese Financiële Stabieliteitsfaciliteit is een in juni 2010 door de EU opgerichte in Luxemburg gevestigde nv met de lidstaten als aandeelhouders, die financiële steun verschaft aan eurozonelidstaten die in financiële moeilijkheden zijn gekomen als gevolg van de schulden crisis. In maart 2011 besloten de Europese regeringsleiders de faciliteit een permanente status te geven in de vorm van het ESM.
- 10 Pikant is in dit verband dat zowel de VVD als D66 deel uitmaakt van de Partij van Europese Democraten en Liberalen, de liberale fractie in het Europees Parlement onder leiding van Guy Verhofstadt.